

प्रधानमंत्री आवास योजनेची (शहरी) प्रभावी
अंमलबजावणी करण्याकरीता राज्यस्तरीय
प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेची (Project
Management Unit (PMU)) स्थापना
करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
गृहनिर्माण विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : प्रआयो-२०२३/प्र.क्र. १२१/गृनिधो-२

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक : १४ ऑगस्ट, २०२३

वाचा :-

१. शासन निर्णय क्र. प्रआयो-२०१५/प्र.क्र.११०/गृनिधो-२(सेल),
दिनांक ०९.१२.२०१५
२. शासन निर्णय क्रमांक प्रआयो-२०२३/प्र.क्र.१८-भाग ८/गृनिधो-२,
दिनांक १७.०७.२०२३

प्रस्तावना:-

“सर्वासाठी घरे” या संकल्पनेवर आधारीत प्रधानमंत्री आवास योजनेची (शहरी) राज्यात अंमलबजावणी डिसेंबर, २०१५ पासून करण्यात येत आहे. सदर योजनेतर्गत आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांकरीता अनुदानपात्र मंजूर घरकुलांची संख्या सद्यस्थितीत ६,३५,०४१ असून, सदर योजना AHP/BLC/ISSR या ३ घटकांमध्ये विभागामार्फत राज्यात राबविण्यात येते. तथापि, या तीनही घटकांतर्गत योजनेची प्रगती अपेक्षेपेक्षा कमी असल्याने, राज्यातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांतील व्यक्तींना घर देण्यामध्ये विलंब होत आहे. सदर योजनेच्या प्रगती संदर्भात वेळोवेळी माननीय मुख्यमंत्री महोदय, माननीय उपमुख्यमंत्री महोदय, मुख्य सचिव तसेच अपर मुख्य सचिव, गृहनिर्माण यांचे स्तरावर आढावा बैठका घेण्यात येऊन, त्यांनी उक्त बैठकींमध्ये दिलेल्या निर्देशांची प्रभावीपणे अंमलबजावणी सुकाणू अभिकरण व अंमलबजावणी यंत्रणांकडून व्यवस्थित होत नसल्याची बाब शासनाच्या निदर्शनास आली आहे. तसेच, सुकाणू अभिकरणांना त्यांच्या नियमित कामकाजातून या योजनेच्या अंमलबजावणी करण्याकरीता आवश्यक वेळ देणे शक्य होत नसल्याची बाबही शासनाच्या निदर्शनास आली आहे. त्यामुळे, सदर योजनेच्या अंमलबजावणीत सुधारणा करणे आवश्यक असल्याचे शासनाचे मत झाले आहे. राज्यात राबविण्यात येणाऱ्या प्रधानमंत्री आवास योजना (ग्रामीण) प्रभावीपणे राबविण्यात येत असल्याचे निदर्शनास आले आहे. सदर योजनेच्या अंमलबजावणीचा अभ्यास करता योजनेसंदर्भातील दैनंदिन व्यवस्थापन, योजनेत येणाऱ्या अडचणींची सोडवणूक, निधी वितरण, व्यवस्थापन माहिती प्रणाली (MIS) अद्ययावत करणे इत्यादी बाबींकरीता राज्यस्तरावर प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणा कार्यान्वीत करण्यात आलेली आहे, असेही निदर्शनास आले आहे. या सर्व बाबींचा विचार करून प्रधानमंत्री आवास योजनेची (शहरी) राज्यात प्रभावी अंमलबजावणी करण्याच्या तसेच योजनेच्या प्रगतीचा वेग वाढवून लाभार्थ्यांना विहित कालमर्यादेत घरे मिळवून देणे करिता करावयाच्या उपोयोजनांकरीता संदर्भ क्र. २ येथील दिनांक १७ जुलै, २०२३ च्या शासन निर्णयाद्वारे

आवश्यक उपाययोजना करण्यास राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेची (Project Management Unit (PMU)) स्थापन करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. उपरोक्त दोन्ही शासन निर्णय अंशतः अधिक्रमित करून सदर शासन निर्णयामध्ये निर्देशित करण्यात आल्यानुसार प्रधानमंत्री आवास योजनेची मुदत असेपर्यंत (डिसेंबर २०२४) राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेची (Project Management Unit (PMU)) कार्यक्षम निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय: -

- I. प्रधानमंत्री आवास योजना (शहरी) अंतर्गत प्रकल्पांच्या प्रभावी अंमलबजावणीकरीता तसेच सदर योजनेला गतीमान करण्याकरीता राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणा (Project Monitoring Unit (PMU)) ची स्थापना या शासन निर्णयाद्वारे करण्यात येत आहे. सदर राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणा (PMU) अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव गृहनिर्माण विभाग यांच्या थेट नियंत्रणात कार्यरत राहील.
- II. राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणा (PMU) महाहौसिंग, ३ रा मजला, साखर भवन, नरीमन पॉईंट, मुंबई येथे कार्यरत राहील.
- III. प्रधानमंत्री आवास योजना (शहरी) अंतर्गत राज्यात AHP / BLC / ISSR घटकांतर्गत अंमलबजावणी यंत्रणांमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या सर्व प्रकल्पांचे नियंत्रण हे राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेकडे राहील.
- IV. राज्यस्तरीय मुल्यांकन समिती (SLAC) तसेच राज्यस्तरीय मान्यता व संनियंत्रण समिती (SLSMC) यांच्या बैठका यापुढे राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेमार्फत (PMU) आयोजित करण्यात येतील. याकरीता आवश्यक सर्व कार्यवाही राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेमार्फत (PMU) करण्यात येईल.
- V. त्याअनुषंगाने, राज्यस्तरीय मुल्यांकन समिती (SLAC) व राज्यस्तरीय मान्यता व संनियंत्रण समिती (SLSMC) मध्ये मान्यतेसाठी सादर करण्यात येणारे सर्व प्रस्ताव, त्याचे इतिवृत्त तयार करणे इत्यादी सर्व बाबी राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेमार्फत (PMU) हाताळण्यात येतील.
- VI. राज्यस्तरीय मुल्यांकन समिती (SLAC) व राज्यस्तरीय मान्यता व संनियंत्रण समिती (SLSMC) कडून मान्य करण्यात आलेले प्रस्ताव अभियान संचालक (Mission Director), अपर मुख्य सचिव, गृहनिर्माण विभाग व मुख्य सचिव यांच्या मान्यतेने केंद्रीय मान्यता व संनियंत्रण समितीकडे (CSMC) राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेमार्फत (PMU) पाठविण्यात येतील.
- VII. राज्यस्तरीय मुल्यांकन समिती (SLAC) व राज्यस्तरीय मान्यता व संनियंत्रण समितीच्या (SLSMC) कामांकरीता त्रयस्थ संस्थेमार्फत गृहनिर्माण विभागाने नियुक्त केलेल्या २ प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागार यांच्या सेवा PMAY(U) च्या अंमलबजावणीकरीता म्हाडा प्राधिकरणास उपलब्ध करून दिल्या आहेत. या दोन्ही प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागारांच्या

सेवा तात्काळ राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेकडे (PMU) वर्ग करण्यात येत आहेत. सदर आदेशाच्या दिनांकापासून उपरोक्त २ प्रकल्प सल्लागारांनी मुख्य अधिकारी, राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणा (PMU) यांचेकडे तात्काळ रुजू व्हावे.

- VIII. प्रधानमंत्री आवास योजना (शहरी) अंतर्गत संपूर्ण संनियंत्रण PMU मार्फत करण्यात येत असल्याने सर्व अंमलबजावणी यंत्रणांमध्ये सद्यस्थितीत कार्यरत असलेल्या सर्व राज्यस्तरीय तांत्रिक सल्लागार (SLTCs) व शहरस्तरीय तांत्रिक सल्लागार (CLTCs) यांची नावे, पद, कार्यक्षेत्र इत्यादी बाबतची माहिती म्हाडा प्राधिकरणामार्फत राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेकडे (PMU) त्वरीत सादर करण्यात यावी.
- IX. योजनेचे अपेक्षित ध्येय साध्य करण्याच्या दृष्टीकोनातून व योजनेला गती देण्यासाठी राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेमार्फत (PMU) सर्व अंमलबजावणी यंत्रणांचा नियमित आढावा घेणे व प्रत्यक्ष प्रकल्पांना भेटी देणे आवश्यक असेल.
- X. प्रधानमंत्री आवास योजनेतर्गत (शहरी) राबविण्यात येणाऱ्या प्रकल्पांच्या प्रभावी व जलद अंमलबजावणीच्या दृष्टीकोनातून तसेच प्रधानमंत्री आवास योजनेची (शहरी) गती वाढविण्यासाठी व समाजातील शेवटच्या घटकाला या योजनेचा फायदा मिळवून देण्यासाठी राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेमार्फत (PMU) देण्यात येणाऱ्या निदेशांची अंमलबजावणी करणे सर्व अंमलबजावणी यंत्रणा यांचेवर बंधनकारक राहील.
- XI. अंमलबजावणी यंत्रणांकडून तृतीय पक्ष गुणवत्ता पर्यवेक्षण संस्था (TPQMA) व सामाजिक लेखा परिक्षण (Social Audit) करीता सुकाणू अभिकरणामार्फत अपर मुख्य सचिव, गृहनिर्माण विभाग यांच्या स्वाक्षरीसाठी थेट अहवाल सादर न करता सदर अहवाल राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेकडे (PMU) सादर करण्यात यावेत.
राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेने (PMU) सदर अहवाल प्रमाणित करून त्यावर अपर मुख्य सचिव, गृहनिर्माण विभाग यांची स्वाक्षरी घेऊन सुकाणू अभिकरणास पुढील कार्यवाहीसाठी पाठवावे. तद्नंतरच सुकाणू अभिकरणाने तृतीय पक्ष गुणवत्ता पर्यवेक्षण संस्था (TPQMA) व सामाजिक लेखा परिक्षणाची (Social Audit) देयके अदा करावीत.
- XII. राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणा (PMU) स्थापना करण्याकरीता होणाऱ्या खर्चात कपात करण्याच्या दृष्टीकोनातून गृहनिर्माण विभागांतर्गत कार्यरत अधिकारी, त्रयस्थ संस्थेमार्फत गृहनिर्माण विभागात कार्यरत प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागार तसेच प्रधानमंत्री आवास योजना (शहरी) अंतर्गत नियुक्त करण्यात आलेले राज्यस्तरीय तांत्रिक सल्लागार यांच्या अतिरिक्त सेवा सदर राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेकरीता (PMU) वर्ग करण्यात येत आहेत.

त्याचप्रमाणे, बहुतांश म्हाडा मंडळात तसेच अंमलबजावणी यंत्रणांकडे ४ शहरस्तरीय तांत्रिक सल्लागारांच्या (CLTCs) सेवा घेण्यात

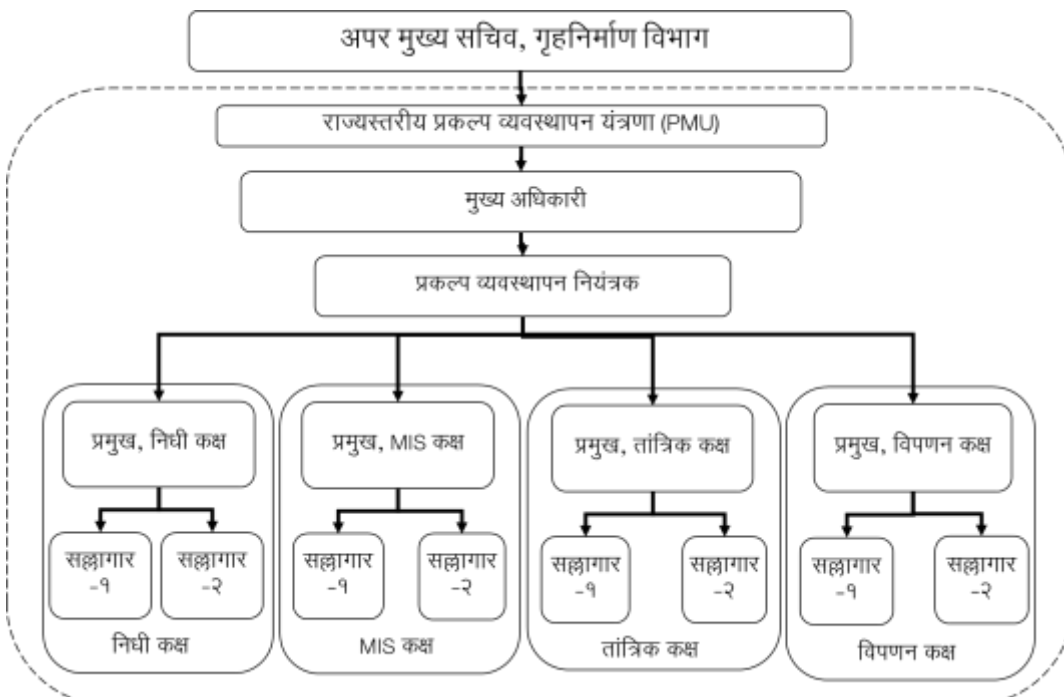
आल्या नसल्याने, त्यांच्याकडील एकूण ८ शहरस्तरीय तांत्रिक सल्लागारांच्या (CLTCs) सेवा राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेकरीता (PMU) घेण्यात येतील.

प्रधानमंत्री आवास योजनेच्या (शहरी) मार्गदर्शक सूचनेनुसार सदर शहरस्तरीय तांत्रिक सल्लागारांची (CLTCs) नियुक्ती राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेमार्फत (PMU) अथवा राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणा (PMU) निर्देशित करेल अशा अंमलबजावणी यंत्रणेमार्फत करण्यात येईल.

२. उक्त राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेच्या (PMU) रचना खालीलप्रमाणे असेल:-

- मुख्याधिकारी, राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणा (PMU) या पदाचा नियमित कार्यभार व्यवस्थापकीय संचालक तथा मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाहौसिंग यांचेकडे राहिल. सदर राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणा (PMU) उप सचिव (गृनिधो-२), गृहनिर्माण विभाग यांचे नियंत्रणात कार्यरत राहिल.
- राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेकरीता (PMU), प्रकल्प व्यवस्थापन नियंत्रक या पदाचा कार्यभार देण्याबाबतचे आदेश PMU ने सत्वर निर्गमित करावेत.
- निधी / MIS / तांत्रिक / विपणन या कक्षांच्या प्रमुख पदाचा कार्यभार PMAY(U) अंतर्गत मंत्रालय स्तरावर नियुक्त राज्य स्तरीय तांत्रिक सल्लागार (SLTC) यांचेकडे राहिल व त्यांना २ शहर स्तरीय तांत्रिक सल्लागार (CLTC) सहाय्य करतील.
- PMC स्तरावरील इतर नियुक्तीचे आदेश मुख्य अधिकारी, राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणा (PMU) यांनी काढावे.

३. राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेची रचना (PMU):-

४. राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेतील (PMU) अधिकारी / कर्मचाऱ्यांच्या कर्तव्य व जबाबदारी खालीलप्रमाणे राहतील: -

I. मुख्य अधिकारी, राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणा (PMU):-

- मुख्य अधिकारी हे राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेचे (PMU) प्रमुख असतील.
- राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेचे (PMU) दैनंदिन व विहित केलेले कामकाज मुख्य अधिकारी पाहतील.
- PMAY(U) अंतर्गत प्रकल्पांच्या प्रभावी अंमलबजावणीकरीता आवश्यक धोरणांचा अवलंब करून अपेक्षित प्रगतीचे उद्दीष्ट निश्चित करून ते साध्य करण्याच्या दृष्टीकोनातून राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेकडून (PMU) आवश्यक कार्यवाही करून घेणे.
- अपेक्षित ध्येय साध्य करण्याच्या दृष्टीकोनातून सर्व अंमलबजावणी यंत्रणांचा नियमित आढावा घेणे व आवश्यकतेनुसार प्रकल्पांना भेटी देणे.
- राज्यस्तरीय मुल्यांकन समिती (SLAC) तसेच राज्यस्तरीय मान्यता व देखरेख समिती (SLSMC) यांचेकडे मान्यतेसाठी सादर करण्यात येणारे प्रस्ताव तयार करून घेणे.
- SLAC व SLSMC कडून मान्य करण्यात आलेले प्रस्ताव केंद्रीय मान्यता व संनियंत्रण समितीकडे (CSMC) पाठविणे.
- प्रकल्पांच्या अंमलबजावणीमध्ये येणाऱ्या समस्यांचे अवलोकन करून संबंधित विभागांशी समन्वय साधून सदर समस्यांचे कमीत कमी कालावधीत निराकरण करण्याच्या दृष्टीकोनातून कार्यवाही करणे.
- सदर योजनेतर्गत प्रकल्पांच्या प्रभावी अंमलबजावणीकरीता करण्यात आलेल्या उपाययोजनांमुळे प्रकल्पांच्या स्थितीमध्ये झालेल्या प्रगतीबद्दल अपर मुख्य सचिव, गृहनिर्माण विभाग यांचेकडे अहवाल सादर करणे.
- योजनेच्या प्रभावी अंमलबजावणीकरीता आवश्यकतेनुसार म्हाडा प्राधिकरण, नगरपरिषद प्रशासन संचलनालय, सर्व अंमलबजावणी यंत्रणा व विकासक यांच्याशी समन्वय साधणे.
- अपेक्षित ध्येय साध्य करण्याच्या दृष्टीकोनातून राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेमधील (PMU) मधील सर्व कक्षांसोबत नियमित आढावा बैठका घेणे.

II. नियंत्रक राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणा (PMU), प्रकल्प व्यवस्थापन:-

- निधी कक्ष, MIS कक्ष, तांत्रिक कक्ष व विपणन कक्ष या सर्वांचे नियंत्रण प्रकल्प व्यवस्थापन नियंत्रकाकडे राहिल.
- सर्व शाखांकडून संकलित करण्यात आलेल्या माहितीचा मास्टर डेटाबेस तयार करणे.
- उपरोक्त सर्व कक्षांकडून प्राप्त विविध अहवालांचे अवलोकन करून ते पुढील मान्यतेसाठी मुख्य अधिकारी यांचेकडे सादर करणे.

- प्रधानमंत्री आवास योजना (शहरी) अंतर्गत प्रकल्पांच्या प्रभावी अंमलबजावणीकरीता कार्यरत राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन कक्षाला (PMU) आवश्यक सहकार्याचे उपलब्ध करून देणे.
- प्रधानमंत्री आवास योजनेसंबंधी आढावा बैठकांकरीता आवश्यक अद्यावत माहिती आवश्यकतेनुसार संबंधित अधिकाऱ्यांना उपलब्ध करून देणे.
- प्रकल्पांच्या अद्यावत माहितीच्या आधारे सादरीकरण (पॉवर पॉईंट प्रेसेंटेशन) तयार करणे.

III. निधी कक्ष: -

- प्रधानमंत्री आवास योजनेतर्गत सुकाणू अभिकरणाकडून आत्तापर्यंत वितरीत करण्यात आलेल्या निधीबाबत उपलब्ध माहिती संकलित करणे.
- सुकाणू अभिकरण म्हणजेच म्हाडा प्राधिकरणाकडून दैनंदिन होणाऱ्या निधी वितरणाबाबत अद्यावत माहिती संकलित करणे.
- प्रधानमंत्री आवास योजना (शहरी) करीता Lead Bank म्हणून घोषित करण्यात आलेली बँक ऑफ महाराष्ट्राच्या ऑनलाईन पोर्टलवरून निधी वितरणाबाबत दैनंदिन होणाऱ्या व्यवहारांबाबत अहवाल घेणे व त्याचा डेटाबेस तयार करणे.
- सदर योजनेतर्गत PFMS प्रणालीवर दैनंदिन होणाऱ्या निधी वितरण व खर्चा संदर्भात अहवाल PMFS प्रणालीवर प्राप्त करून त्याचा अद्यावत मास्टर डेटाबेस तयार करणे.
- म्हाडा प्राधिकरणाकडून दैनंदिन प्राप्त माहितीच्या आधारे स्थानिक स्वराज्य संस्थांना वितरीत करण्यात आलेल्या निधीसंबंधी संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थांशी संपर्क साधून त्यांना माहिती देण्यात यावी.
- निधी वितरीत होऊनही अंमलबजावणी यंत्रणांकडून निधी खर्च होत नसल्यास त्यासंदर्भात संबंधित अंमलबजावणी यंत्रणांना संपर्क साधणे / पत्रव्यवहार करणे.
- अंमलबजावणी यंत्रणांकडून उपयोगिता प्रमाणपत्र प्राप्त करण्याच्या दृष्टीकोनातून कार्यवाही करणे.
- निधी वितरणाशी संबंधित अंमलबजावणी यंत्रणांना येणाऱ्या समस्यांचे निराकरण करण्याकरीता अंमलबजावणी यंत्रणांना मदत करणे.
- केंद्रीय गृहनिर्माण व शहरी विकास मंत्रालय (MoHUA), महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास प्राधिकरण (MHADA), नगर परिषद प्रशासन संचलनालय (DMA) व इतर अंमलबजावणी संस्थांशी निधी-संबंधित पत्रव्यवहारासंबंधी कार्यवाही करणे.
- निधीसंबंधी दैनंदिन अहवाल तयार करणे. तसेच, निधी वितरण व खर्चासंबंधी माहितीचा डॅशबोर्ड तयार करणे.
- प्रधानमंत्री आवास योजनेतर्गत आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांतील लाभार्थ्यांना गृहकर्ज मिळण्याकरीता सहाय्य करण्याच्या दृष्टीकोनातून

विविध गृहबांधणी वित्त संस्था (Housing Finance Institutions) व बँकांशी समन्वय साधणे.

- निधीबाबतचा अद्ययावत अहवाल वित्त शाखेने नियमितपणे मुख्य अधिकारी, राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणा यांचेकडे सादर करणे आवश्यक राहिल.
- अंमलबजावणी यंत्रणांनी वेळोवेळी निधी कक्षामार्फत विचारणा करण्यात आलेली आवश्यक माहिती विहित कालावधीत निधी कक्षास उपलब्ध करावी तसेच आवश्यक ते सहाय्य करणे बंधनकारक राहिल.

IV. व्यवस्थापन माहिती प्रणाली (MIS) कक्ष: -

- प्रधानमंत्री आवास योजना (शहरी) अंतर्गत प्रकल्पांची यादी तयार करून, त्यांच्या संबंधित अंमलबजावणी संस्थांशी संपर्क साधून प्रकल्पाच्या सद्यस्थितीबाबत सविस्तर अहवाल तयार करावा. उपरोक्तनुसार प्राप्त माहितीचा तपशिलवार डेटाबेस तयार करावा.
- प्रकल्पांच्या कामामध्ये होणाऱ्या प्रगतीचा नियमितपणे आढावा घ्यावा.
- अंमलबजावणी संस्थांकडून प्रकल्पांच्या प्रगतीबाबत अद्ययावत साक्षांकित अहवाल प्राप्त करावा.
- अंमलबजावणी संस्थांकडून प्राप्त माहिती व ऑनलाइन व्यवस्थापन माहिती प्रणाली (MIS) वर प्रविष्ट करण्यात आलेल्या माहितीचे अवलोकन करून सदर माहितीमध्ये असलेली विसंगती शोधणे.
- अंमलबजावणी संस्थांकडून प्राप्त अहवाल व ऑनलाइन व्यवस्थापन माहिती प्रणाली (MIS) वरील माहितीमध्ये विसंगती आढळल्यास ऑनलाईन व्यवस्थापन माहिती प्रणालीमध्ये (MIS) प्रकल्पाची अद्ययावत स्थिती प्रविष्ट करण्याकरीता अंमलबजावणी संस्थांकडे पाठपुरावा करणे.
- अंमलबजावणी संस्थांकडून अद्ययावत जिओ-टॅगिंग अहवाल प्राप्त करणे. प्राप्त अहवाल व व्यवस्थापन माहिती प्रणाली (MIS) वरील जिओ-टॅगिंगबाबतची माहितीचे अवलोकन करून होणतीही विसंगती आढळल्यास त्याबाबत अंमलबजावणी संस्थांना अवगत करणे.
- व्यवस्थापन माहिती प्रणाली (MIS) अद्ययावत करताना अंमलबजावणी यंत्रणामधील शहर स्तरीय तांत्रिक सल्लागार (CLTC) यांना कोणतीही अडचण निर्माण होत असल्यास, त्यांना आवश्यक सहाय्य उपलब्ध करून देण्यात यावे.
- प्रकल्पांच्या सद्यस्थितीबाबत सविस्तर अहवाल तांत्रिक शाखेस आवश्यक तेव्हा उपलब्ध करून देण्यात यावा.
- अंमलबजावणी संस्थांकडून प्रकल्पांच्या सद्यस्थितीबाबत मिळालेली माहिती तसेच ऑनलाईन व्यवस्थापन माहिती प्रणालीवरील (MIS) माहितीच्या आधारे दर ८ दिवसांनी सविस्तर अहवाल मुख्य अधिकारी, राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणा (PMU) यांचेकडे सादर करण्यात यावा.

- अंमलबजावणी यंत्रणांनी वेळोवेळी व्यवस्थापन माहिती प्रणाली (MIS) कक्षामार्फत विचारणा करण्यात आलेली आवश्यक माहिती विहित कालावधीत व्यवस्थापन माहिती प्रणाली (MIS) कक्षास उपलब्ध करावी तसेच आवश्यक ते सहाय्य करणे बंधनकारक राहिल.

V. तांत्रिक कक्ष:-

- व्यवस्थापन माहिती प्रणाली (MIS) कक्षाकडून उपलब्ध माहितीच्या आधारे प्रकल्प स्थळास भेट देऊन, अंमलबजावणी संस्थांकडून देण्यात आलेली माहिती व प्रत्यक्षात प्रकल्पाच्या प्रगतीची स्थिती याबाबत छायाचित्रांसह सविस्तर अहवाल तयार करावा.
- प्रकल्प स्थळ भेटीदरम्यान निदर्शनास आलेल्या समस्यांचे अवलोकन करून सदर समस्यांबाबत मुख्य अधिकारी, राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणा (PMU) यांना अवगत करावे.
- उपलब्ध माहिती व प्रकल्पाची प्रत्यक्ष स्थिती यामध्ये तफावत आढळल्यास त्याबाबत मुख्य अधिकारी, राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणा (PMU) यांना अवगत करावे.
- प्रत्येक महसूल विभागाला कमीत कमी ३ तृतीय पक्ष गुणवत्ता पर्यवेक्षण संस्था (TPQMA) व ३ सामाजिक लेखापरिक्षण संस्था (Social Audit) निश्चित करण्याकरीता निविदा प्रक्रिया राबविणे.
- उपरोक्तनुसार निविदा प्रक्रिया राबवून नियमांनुसार प्रत्येक महसूल विभागाला कमीत कमी ३ तृतीय पक्ष गुणवत्ता पर्यवेक्षण संस्था (TPQMA) व ३ सामाजिक लेखापरिक्षण संस्था (Social Audit) यंत्रणांची नियुक्ती करणे.
- अंमलबजावणी यंत्रणांमार्फत सादर करण्यात आलेल्या तृतीय पक्ष गुणवत्ता पर्यवेक्षण संस्था (TPQMA) व सामाजिक लेखापरिक्षण संस्था (Social Audit) अहवालाचे अवलोकन करून, त्यात त्रुटी आढळल्यास त्याबाबतचा सविस्तर अहवाल प्रकल्प व्यवस्थापन नियंत्रकाकडे सादर करणे.
- प्रकल्पाला प्रत्यक्ष भेट देऊन निधी वितरणानुसार कामाची भौतिक प्रगती (बांधकामाची सद्यस्थिती, जीओ-टॅगिंग इत्यादी) झाली आहे किंवा कसे याची पाहणी करून अहवाल सादर करणे.
- सदर भेटीच्या वेळी संबंधित अंमलबजावणी यंत्रणांच्या संबंधित प्रकल्प अभियंता (Project Engineer / Site Engineer) यांनी आवश्यक ते सहाय्य करणे बंधनकारक राहिल.

VI. विपणन कक्ष:-

- प्रधानमंत्री आवास योजनेंतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या प्रकल्पांची सविस्तर माहिती MIS शाखा तसेच तांत्रिक शाखेकडून प्राप्त करणे.
- आवश्यकतेनुसार अंमलबजावणी यंत्रणांसोबत संपर्क साधून त्यांचेकडून राबविण्यात येणाऱ्या प्रकल्पांमधील सदनिकांच्या

विक्रीकरीता त्यांचेमार्फत करण्यात येणाऱ्या उपाययोजनांबाबत माहिती प्राप्त करणे.

- प्राप्त माहितीच्या आधारे प्रधानमंत्री आवास योजना (शहरी) अंतर्गत तयार झालेल्या / होणाऱ्या सदनिकांची सर्वसामान्य जनतेला माहिती होण्यासाठी प्रचार व प्रसार करण्याच्या दृष्टीकोनातून धोरण तयार करणे.
- सद्यस्थितीत जाहिरात क्षेत्रातील Market Trend व Market Tools मध्ये होत असलेल्या अद्ययावत तंत्रज्ञानाबाबत संशोधन करणे.
- प्रकल्प राबविण्यात येणाऱ्या क्षेत्रामधील इतर गृहप्रकल्प तसेच लक्षित लाभार्थी (Target Client) यांची पात्रता व उपलब्धता त्यानुसार जाहिरात धोरण आखणे.
- प्रकल्पाच्या जाहिरातीकरीता धोरण आखण्याकरीता अंमलबजावणी संस्थांना अपेक्षित सहाय्य करणे.
- सोशल मीडिया पृष्ठे तसेच इतर जाहिरात माध्यमांचा शोध घेऊन त्याचा वापर अधिक परिणामकारकरित्या कशा प्रकारे करून घेण्यात येईल याबाबत धोरण आखणे.
- प्रकल्पातील सदनिकांची लॉटरी पद्धतीने विक्री करण्याकरीता अंमलबजावणी यंत्रणांना आवश्यक सहाय्य करणे.
- लॉटरी पद्धतीने प्राप्त लाभार्थ्यांची पात्रता पडताळण्याच्या प्रक्रियेकरीता अंमलबजावणी यंत्रणांना आवश्यक सहाय्य करणे.
- प्रकल्पातील सदनिकांच्या विक्रीकरीता येणाऱ्या अडचणींबाबत मुख्य अधिकारी, राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणा यांना वेळोवेळी अवगत करण्यात यावे.
- प्रकल्पांच्या जाहिरातीकरीता उपाययोजना, लॉटरी प्रक्रिया, लाभार्थ्यांची पात्रता यासंदर्भात सविस्तर माहितीचा डेटाबेस तयार करावा.
- विपणन शाखेमार्फत करण्यात येणाऱ्या कामकाजाबाबत साप्ताहिक अहवाल मुख्य अधिकारी, राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणा यांचेकडे सादर करून, साप्ताहिक बैठका आयोजित कराव्यात.
- यंत्रणांनी वेळोवेळी विपणन कक्षामार्फत विचारणा करण्यात आलेली आवश्यक माहिती विहित कालावधीत विपणन कक्षास उपलब्ध करावी तसेच आवश्यक ते सहाय्य करणे बंधनकारक राहील.

५. राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेच्या स्थापनेकरीता निधीची तरतूद:-

- प्रधानमंत्री आवास योजनेच्या (शहरी) वित्तीय बाबींकरीता गृहनिर्माण व शहरी विकास मंत्रालयामार्फत “Capacity Building Activity” या मार्गदर्शक सूचनांमधील विभाग-१० मध्ये नमूद करण्यात आल्यानुसार “Total Expenditure for A&OE and geo-tagging in a financial year should not exceed above १% of the ACA (Additional

Central Assistance) released to that State in the corresponding year.”

राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेच्या स्थापनेनंतर यापुढील संपूर्ण प्रशासकिय बाबी राज्यस्तरीय मार्फत (PMU) हाताळण्यात येणार असल्याने यासंदर्भात प्रशासकिय खर्चातर्गत केंद्र शासनाने आत्तापर्यंत उक्त प्रयोजनार्थ वितरीत केलेला सर्व अखर्चित निधी म्हाडाने प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेकडे (PMU) हस्तांतरीत करावा.

सदर निधी केंद्र शासनाकडून प्राप्त झाला नसल्यास अथवा प्राप्त झालेला निधी पर्याप्त नसल्यास प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेकडे (PMU) उक्त निधी महाराष्ट्र निवारा निधीमधून उपलब्ध करून देण्यात यावा. प्रथमतः रुपये १० कोटी इतका निधी PMU च्या बँक खात्यात वर्ग करण्यात यावा.

सदर निधीचे नियंत्रण गृहनिर्माण विभागामार्फत करण्यात येऊन निधीबाबतच्या सर्व लेखा विषयक बाबी, प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेच्या (PMU) प्रशासकीय खर्चात कपात करण्याच्या दृष्टीने महाहौसिंगच्या लेखा शाखेतील अधिकारी / कर्मचारी यांचेकडून हाताळण्यात याव्यात. यासाठी त्यांच्या अतिरिक्त सेवा (महाहौसिंगचे कामकाज सांभाळून) उसनवारी तत्वावर प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेकडे (PMU) घेण्यात याव्यात. तसेच, प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेमार्फत (PMU) या लेख्यांचा मासिक ताळमेळ (Reconciliation) घेण्यात येऊन शासनास तसेच सुकाणू अभिकरणास सादर करण्यात येईल.

महाराष्ट्र निवारा निधीमधून प्रशासकिय कारणांकरीता खर्चित करण्यात आलेल्या निधीची प्रतिपूर्ती केंद्र शासनाकडून प्राप्त होणाऱ्या निधीमधून करण्याची जबाबदारी सुकाणू अभिकरणाची राहिल.

- सदर निधीचे नियंत्रण गृहनिर्माण विभागामार्फत करण्यात येऊन निधीबाबत लेखे महाहौसिंगच्या स्तरावर ठेवण्यात यावेत. तसेच, PMU मार्फत या लेख्यांचा मासिक ताळमेळ (Reconciliation) घेण्यात येऊन शासनास तसेच सुकाणू अभिकरणास सादर करण्यात येईल.
- महाराष्ट्र निवारा निधीमधून प्रशासकिय कारणांकरीता खर्चित करण्यात आलेल्या निधीची प्रतिपूर्ती केंद्र शासनाकडून प्राप्त होणाऱ्या निधीमधून करण्याची जबाबदारी सुकाणू अभिकरणाची राहिल.
- राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेच्या आर्थिक व्यवहारांकरीता नवीन बँक खाते उघडण्यात यावे.

६. तृतीय पक्ष गुणवत्ता पर्यवेक्षण संस्था (TPQMA) व सामाजिक लेखापरिक्षण संस्थांची (Social Audit) नियुक्ती: -

- सद्यस्थितीत संपूर्ण राज्यासाठी केवळ एक तृतीय पक्ष गुणवत्ता पर्यवेक्षण संस्था (TPQMA) व एक सामाजिक लेखापरिक्षण संस्था (Social Audit) कार्यरत आहे. केंद्र हिश्याचा निधी वितरीत करताना दुसऱ्या हप्त्यासाठी

संबंधित प्रकल्पाचे तृतीय पक्ष गुणवत्ता पर्यवेक्षण (TPQMA) केलेले असणे आवश्यक आहे. तसेच, केंद्र हिश्याच्या तिसऱ्या व अंतिम हप्त्यासाठी संबंधित प्रकल्पाचे तृतीय पक्ष गुणवत्ता पर्यवेक्षण (TPQMA) व सामाजिक लेखापरिक्षण (Social Audit) करणे अत्यावश्यक आहे. तथापि, संपूर्ण राज्यात केवळ एक तृतीय पक्ष गुणवत्ता पर्यवेक्षण संस्था (TPQMA) व एक सामाजिक लेखापरिक्षण संस्था (Social Audit) यंत्रणेद्वारे काम केल्यास PMAY(U) अंतर्गत प्रकल्पांच्या अंमलबजावणीच्या प्रगतीचा वेग राखता येणार नाही.

- त्याअनुषंगाने प्रत्येक महसूली विभागाला कमीत कमी ३ तृतीय पक्ष गुणवत्ता पर्यवेक्षण संस्था (TPQMA) व ३ सामाजिक लेखापरिक्षण संस्था (Social Audit) यंत्रणा निश्चित करण्याकरीता राज्यस्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेमार्फत निविदा प्रक्रिया राबविण्यात यावी.
- उपरोक्तनुसार निविदा प्रक्रिया राबवून नियमानुसार प्रत्येक महसूली विभागाला कमीत कमी ३ तृतीय पक्ष गुणवत्ता पर्यवेक्षण संस्था (TPQMA) व ३ सामाजिक लेखापरिक्षण संस्थांची (Social Audit) नियुक्ती करण्यात यावी.

७. प्रधानमंत्री आवास योजना (शहरी) अंतर्गत शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णय / आदेशानुसार निधी वितरणाचे अधिकार म्हाडा स्तरावर राहतील.

८. PMU च्या स्थापनेसंदर्भातील आवश्यकतेनुसार अन्य आदेश मुख्य अधिकारी, PMU यांनी प्रस्तावित केल्यानुसार अपर मुख्य सचिव गृहनिर्माण विभाग यांच्या मान्यतेने निर्गमित करण्यात येतील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३०८१४१७३०३१५८०९ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(अजित कवडे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :

१. मा.राज्यपालांचे प्रधान सचिव, राजभवन,(पत्राने)
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२.
३. मा. उप मुख्यमंत्री (गृह), यांचे सचिव, मंत्रालय मुंबई-२.
४. मा. उप मुख्यमंत्री (वित्त), यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय मुंबई-२
५. मा. विरोधी पक्षनेता, महाराष्ट्र विधानसभा, म.वि.स., विधानभवन, मुंबई.
६. मा. विरोधी पक्षनेता, महाराष्ट्र विधानपरिषद, म.वि.स., विधानभवन, मुंबई.
७. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय,मुंबई-३२.

८. प्रधान सचिव(नवि-१), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
९. प्रधान सचिव(नवि-२), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
१०. उपाध्यक्ष तथा मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास प्राधिकरण, गृहनिर्माण भवन, वांद्रे (पूर्व), मुंबई-५१.
११. आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद संचालनालय, नवी मुंबई.
१२. व्यवस्थापकिय संचालक तथा मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाहौसिंग, साखर भवन, नरीमन पॉईंट, मुंबई - २१.
१३. मा. मंत्री गृहनिर्माण यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२.
१४. सर्व अंमलबजावणी यंत्रणा, प्रधानमंत्री आवास योजना (शहरी).
१५. निवडनस्ती / गृनिधो-२ कार्यासन, गृहनिर्माण विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.